

LA VIGILÀNCIA DES DE DINS

RESIDENCIA EDITORIAL DIS DE PAULA ARTÉS

ABRIL-JUNY, 2022

PROGRAMA A CURA DEL SUPLEMENT CULTURAL DIS
DEL DIARI EL SEGRE, I L'ARXIU JAVELINA DEL
CENTRE D'ART LA PANERA

Aprofitant el pas de l'artista Paula Artés per la residència editorial DiS, que organitza l'Arxiu Javelina -del Centre d'Art Contemporani La Panera- juntament amb l'equip de redacció del suplement cultural del diari Segre, hem pogut parlar amb l'artista del seu treball i el procés creatiu que desenvolupa específicament per aquest programa. A continuació recuperem l'entrevista que es va publicar originalment al DiS nº69 (26/02/2022).

Javelina: Què destacaries en els teus processos artístics?

Paula Artés: Els meus projectes neixen d'interessos propis sobre el control i el poder. Sí que és veritat, que gairebé sempre són interessos que neixen de qüestions actuals que té tota la societat, que a través de notícies, de fets que succeeixen i de trames de poder m'inquieten. És un dels punts principals dels meus processos creatius. La necessitat de tenir un interès extern, que a la vegada és intern, ja que em remou, és el fet que detona la investigació. Necessito investigar per crear projectes, per crear fotografies, per crear peces. Amb perspectiva, d'ençà que faig fotografies i projectes, crec que no sé crear sense tenir un interès molt fort i una base d'investigació prèvia. Considero que aquesta és l'element essencial dels meus processos artístics i creatius. No sé fer fotografies sense aquesta investigació, sense un motiu que em remogui darrere. Sense aquesta base em costa de disparar la càmera.

J: Amb les teves fotografies aconseguixes mostrar aspectes amagats dels sistemes de poder. Com aconseguixes infiltrar-te en aquest tipus d'estructures summament rígides?

PA: Sempre responc la mateixa frase quan em pregunten això, i penso que algun dia se m'acabarà girant en contra. Jajaja. Quan

demano permís per accedir en certs espais ocults o opacs mai menteixo, però mai dic tota la veritat. Sempre explico de què va el projecte, però la part crítica me l'estalvio. Bé, hi ha un cas, en un projecte que estic realitzant actualment del qual encara no puc desvelar ni la investigació ni la formalització, on sí que podríem dir que he "mentit" una mica en un dels seus capítols. He creat un projecte fictici completament nou per accedir a una localització, ja que si detalles de què va el projecte no obtindria el permís de cap de les maneres. Tanmateix, hi ha projectes -com aquest nou- que no sempre necessiten demanar permisos ni accedir als interiors dels espais, sinó que a vegades lo interessant és la superfície, la cara visible -i no l'amagada, que no sabem que és-. Encara que en aquests casos no necessiti permisos, sóc plenament conscient que sempre estic vigilada, que ja saben qui sóc i que segurament suposen allò que estic fent en aquests espais.

**J: Quin valor dones a les teves imatges?
Quina capacitat narrativa produeixes?**

PA: Per mi la imatge té un valor molt poderós, pots explicar les històries que vulguis amb una sola imatge, pots generar moltes preguntes amb les fotografies, pots obrir moltes noves finestres i a la vegada també pots generar moltes mentides, moltes històries que necessiten més context i més informació. És per això que considero que té tant de poder. Sovint no som plenament conscient d'aquest poder. Ens falta, encara l'any 2022, tanta educació visual, tanta. És veritat, que en últims projectes com "Firma" i el projecte que desenvolupo actualment, considero que les fotografies agafen més poder i tenen encara més valor quan hi introduïxo elements nous que les acompanyen. Per exemple: documents, mapes, àudios, entre altres materials. Costa molt parlar de les fotografies d'una mateixa, però les meves intencions sempre és que siguin un generador de preguntes, que obrin noves portes i que a la vegada generin dubtes, intriga i fins i tot que cabregin. M'agrada quan un projecte fa enfadar, és símptoma de què ha aconseguit activar una part crítica de l'espectador. Per mi aquest és un dels objectius principals de fer projectes.

J: Que suposa fer projectes de llarg recorregut?

PA: Actualment, i després d'haver creat "Fuerzas y cuerpos" i "Firma", fa que tingui ganes de crear projectes amb més dedicació encara i més temps. El projecte amb el que treballo a hores d'ara visualitzo finalitzar-lo a 5 o 10 anys vista. Això em permet endinsar-me profundament en la investigació, en els permisos i tràmits burocràtics, i tot lo que comporta la creació del projecte. També és important destacar que el fet de generar projectes de llarg recorregut és que necessiten molt més finançament, més recursos i més implicació. No obstant això, són molt més emocionants. Em fa tenir més ganes de tirar-lo endavant i treure'l a la llum, ensenyar-lo als ciutadans; generar una estocada crítica més gran i contundent als sistemes de control i els dispositius de poder que l'envolten.

J: Des del mitjà fotogràfic, com t'aproximes a un espai de premsa -com aquest suplement- per generar nous significats i relats?

PA: Per mi aconseguir que la fotografia generi més debats i interessos, sempre és una gran notícia. Instal·lar fotografies, com estem fent en aquesta residència editorial, em sembla essencial per arribar a un públic que segurament està acostumat a llegir les fotografies en entorns més convencionals. Trencar amb aquests esquemes, és un dels objectius d'instal·lem fotografies i relats fotogràfics en altres entorns anòmals.

J: Com situaries la pràctica fotogràfica actual al nostre país?

PA: Com he dit anteriorment, encara ara hi ha una mancança molt elevada d'educació visual. I això que veiem fotografies constantment! Segurament, juntament amb el disseny, és lo que més ens alimenta la mirada en el dia a dia. I això es nota. Es nota que hi ha una mancança, falta finançament privat, falta una implicació de les empreses, dels governs i que la població vegi la fotografia com un art, i com una cosa que s'ha de pagar també, com una feina més. Igual que el pastisser del costat de casa. Oi que mai li diries, ei, escolta, que aquest pastís te'l pago penjant una fotografia a les xarxes socials per donar-te

visibilitat, oi que no? Oi que a Endesa no li diries, ei la llum aquest mes te la pago parlant bé de tu? Doncs estem en lo mateix. En l'àmbit de les administracions, estem en un punt, si fa o no fa, semblant. Falta encara molt de finançament, tot i que sembla que es comença a obrir una petita escletxa. Justament fa dues setmanes, vaig tenir la sort de ser una de les ponents en la presentació de les adquisicions d'obres d'art que ha fet la Generalitat aquest any. Pel que fa al Pla Nacional de Fotografia s'ha augmentat el pressupost i han intentat arribar a més artistes, fets que ajuden al sector, tot i que encara falta molt per fer. I pel que fa a la pràctica fotogràfica en si mateixa, i com a docent de fotografia a primer curs del graduat d'IDEP Barcelona, veig que venen generacions amb idees noves, fresques i amb ganes. Intento cada dia, cada classe, que no es perdi l'interès i les ganes per viure de la fotografia contemporània, de la creació d'autor. Tot i que penso que en molts entorns s'està deixant de donar aquest impuls, en part, pel funcionament del sector, i pel que comentava principalment sobre el finançament. Al final, tots hem de poder pagar factures i poder menjar. Treballar per amor a l'art no funciona.

J: Des de fa uns temps t'has traslladat a un entorn rural, com afecta, o millor dit com adaptes el teu treball en aquest entorn?

PA: Per mi és una de les millors decisions que he pogut prendre a la vida. Per diverses circumstàncies personals vaig prendre aquesta decisió. I la felicitat i la calma que m'aporta haver fet el canvi -que fa anys que somiava en fer- és una ajuda. Escriure aquestes línies des d'un poble amb aquesta calma, sense tenir la pressió constant a sobre del capitalisme, del control, del poder, m'ajuda. Considero que haver fet aquest canvi també em fa ser encara més conscient dels temes que sempre tracto, ja que, el control hi és a tot arreu, és cert, però no de la mateixa forma. I això m'ajuda a entendre molts més aspectes del sistema i moltes dinàmiques que m'ajuden a les investigacions dels projectes. Com sempre dic, per mi tenir la base en un poble de 100 i escaig habitants, a una hora i mitja de Barcelona, no és un problema, igual que baixo a Lleida ciutat per feina, o a Tarragona, o que me'n vaig a Arles per feina

a l'estiu o a París, també puc baixar a Barcelona. Trencar l'estigma de què la cultura i el moviment només està i només es genera a la gran capital. Que és rotundament fals. Pel que fa als projectes, m'ha ajudat també, ja que des d'aquí, des de l'estudi, tinc el meu espai d'investigació, de pensament, de creació, i quan surto és quan vaig a generar la creació fotogràfica, a tenir reunions o a mostrar el meu projecte i a expandir les investigacions i fer-ne algunes necessàries in situ també.

Paula Artés (Molins de Rei, 1996) és graduada en fotografia i creació contemporània, també ha realitzat un postgrau de disseny gràfic i un d'audiovisual per a fotògrafs a IDEP Barcelona. Actualment, és docent de primer curs del graduat de fotografia d'aquesta institució educativa. Amb el seu treball ha estat seleccionada a Descobriments Photoespaña, Encontro Artistas Novos, SCAN Photobooks, FotoNoviembre 21, Sala d'Art Jove, Unseen Dummy Award d'Amsterdam i FIFTijuana de Mèxic, entre d'altres. Actualment, exposa el seu darrer projecte Firma a la Fundació Mapfre Guanarteme de Las Palmas de Gran Canaria, que també es pot visitar en un format adaptat a l'Institut d'Estudis Ilerdencs de Lleida fins el 20 de febrer, en motiu de la 3a Biennial Larva. Ahora, exposa el projecte Fuerzas y Cuerpos al Museu Morera de Lleida, en el marc de la mostra de les noves adquisicions pels Dipòsits de la Col·lecció Nacional de Fotografia i d'Art Contemporani de la Generalitat de Catalunya.